

для сохранения финансовой устойчивости, однако при отсутствии серьезных мер по корректировке денежных потоков уже в ближайшем будущем возможны существенные осложнения. Важное значение здесь имеет рентабельность предприятия и темпы роста собственного капитала. Если предприятие работает в убыток и, соответственно, снижается размер собственного капитала, то вероятность существенных проблем с финансовой устойчивостью высокая.

4 уровень – не выполняются оба условия первого неравенства. При сохранении данных тенденций в течении года предприятие столкнется с серьезным дефицитом финансовых ресурсов и ростом задолженности, что сильно подорвет его финансовую устойчивость, в течении 2-3 лет предприятие может стать банкротом в зависимости от степени расхождения между T_B , T_{OA} , T_{T3} . При этом, если выполняется последнее неравенство, то у предприятия имеются определенные перспективы стабилизировать свое финансовое состояние.

5 уровень – не выполняется ни одно из четырех условий. Срочная потребность в изменении финансового и экономического механизмов предприятия. Если предприятие прибыльно, тогда в долгосрочной перспективе возможно восстановление финансовой устойчивости. При прибыли, близкой к нулю или убытках, предприятие стоит на грани банкротства.

Выводы. Финансовая устойчивость предприятия – способность предприятия сохранять равновесную структуру активов и пассивов, гарантирующее его текущую и перспективную платежеспособность и инвестиционную привлекательность в пределах допустимого уровня финансовых рисков. Анализ работ указанных авторов показал, что наряду с достаточной глубокой проработанностью, имеет место дискуссионность а также противоречивость подходов к формированию финансовой устойчивости. Предложен методический подход, использование которого предупреждает возможные проблемы предприятия.

Литература

1. Бланк И.А. Управление активами / И.А. Бланк. – К. : Изд-во "Ника-Центр", 2000. – 720 с.
2. Бригхем Е. Финансовый менеджмент : полный курс пер. с англ.; под ред. В.В. Ковалева / Е. Бригхем, Л. Гапенски. – В 2 т. – СПб. : Изд-во "Экономическая школа", 1997. – 268 с.
3. Ван Хорн Джеймс К. Основы управления финансами : пер. с англ./ Ван Хорн Джеймс К. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 1999. – 799 с.
4. Крухмаль О.В. Антикризисное управление в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи : монографія / О.В. Крухмаль, В.В. Коваленко. – Суми : Вид-во УАБС НБУ, 2007. – 198 с.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібн. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. / Г.В. Савицька. – К. : Вид-во "Либідь", 2005. – 662 с.
6. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник / Ю.С. Цал-Цалко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2008. – 566 с.

Чимшиш С.І., Чалапко Л.Д. "Золоте правило" фінансової стійкості

Управління фінансовою стійкістю є одним з основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною умовою стабільного розвитку підприємства. Тому саме зараз, у цей час підвищення процесів глобалізації в економіці, забезпечення фінансової стійкості та управління нею є однією з пріоритетних задач. Ключовим аспектом тут є поняття "фінансовий ризик", саме це поняття і формує проблему фінансової стійкості. Фінансовий ризик проявляється у ймовірності втрати платоспроможності в поточному періоді і в перспективі. Крайній прояв фінансового ризику – це банкрутство підприємства. Фінансовий ризик проявляється у ймовірності втрати платоспроможності в поточному періоді і в перспективі. Крайній прояв фінансового ризику – це банкрутство

підприємства. Таким чином, основною проблемою формування фінансової стійкості підприємства є пошук оптимального співвідношення різних джерел фінансування діяльності підприємства. Досліджено вплив на фінансову стійкість управління оборотними активами, реалізацію нових інвестиційних проектів, рентабельність діяльності підприємства. Виходячи з найбільш важливих особливостей формування фінансової стійкості і для того, щоб мати можливість заздалегідь передбачати розвиток тенденції розвитку фінансового стану підприємства, запропоновано методичні рекомендації "золоте правило" фінансової стійкості, які попереджають можливі проблеми підприємства.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансовий ризик, позиковий капітал, активи, пасиви, зобов'язання.

Chimshit S.I., Chalapko L.D., The 'Golden Rule' of Financial Stability

Management of financial stability is one of the key elements of financial management of the company, a prerequisite for sustainable enterprise development. That is why now, at the time of globalization increase in the economy, financial stability and management are one of the priorities. A key aspect here is the concept of "financial risk", the very notion that creates the issue of financial stability. Financial risk is manifested in the loss probability of solvency in the current period and in the future. The extreme manifestation of financial risk is bankruptcy. Thus, the main problem of formation of financial stability of enterprise search is an optimal ratio of different sources of company financing. The effect on the financial stability of current assets management, implementation of new investment projects, and the profitability of the company are researched. Based on the most important features of formation of financial stability and in order to be able to anticipate development trends of the financial situation of the company the guidelines "golden rule" of financial stability, which warned of possible problems of the company, is proposed.

Keywords: financial stability, financial risk, loan capital, assets, liabilities, obligations.

УДК 658:330.341.1:336

Директор, проф. П.П. Гаврилко, канд. екон. наук;

доц. Ф.Ф. Соханич, канд. екон. наук –

Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто деякі питання вдосконалення фінансового менеджменту в контексті інноваційного розвитку підприємства. Проведено дослідження з мобілізації та використання фінансових засобів підприємств, у напрямку максимізації їх реальних пасивів та активів. Обґрунтовано роль зростаючого значення фінансового менеджменту, планування та прогнозування фінансової діяльності, а також необхідність фінансового управління інноваційним розвитком як системи принципів і методів розроблення і реалізації управлінських рішень. Встановлено, що розроблення фінансових моделей оцінювання та управління фінансовими ризиками, як частина загальної системи бюджетування на підприємстві, є досить надійним інструментом оцінювання та управління всієї системи фінансових ризиків на підприємстві.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, управління фінансами, інноваційний розвиток, фінансові ресурси, підприємство.

Постановка проблеми. Фінансовий менеджмент як інструмент управління є необхідний у сучасних умовах кожному підприємству, яке в умовах постійного зростання конкуренції бажає втриматися на ринку. При цьому, в процесі стратегічного планування та управління, менеджмент має прогнозувати тенденції розвитку економіки і послідовно вибудовувати піраміду фінансового управління підприємством, яка здатна їх вирішити.

Управління фінансами підприємств – це управління у сфері грошових відносин щодо формування, розподілу і використання грошових доходів, накопичень і фінансових ресурсів з метою найефективнішого їх використання і підвищення платоспроможності підприємства [5]. У сучасних умовах розвитку економіки країни кожне підприємство прагне максимізувати свої ринкові зусилля, реалізувати на ринку свої продукти і отримати максимальний прибуток. У зв'язку із цим фінансовий менеджмент підприємства з ефективною системою управління фінансами набуває першочергового значення.

Удосконалення системи управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємства, підвищення його прибутковості потребують систематичного оцінювання динаміки фінансових результатів та аналізу основних факторів, які впливають на формування чистого прибутку. Дані такого аналізу використовують для пошуку резервів зростання прибутковості, а також ураховуються в удосконаленні процесів планування і прогнозування діяльності підприємства [5].

Актуальність обраної теми. З метою підвищення ефективності формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, доходів та накопичень дедалі більшого значення набуває раціональне управління фінансами, проведення системи заходів автоматизації управлінської звітності. Це дає змогу оперативно відстежувати рух та цільове використання коштів, планувати та прогнозувати розвиток підприємства, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Систему управління фінансовими ресурсами підприємства вважають ефективною тільки в тому разі, коли вона дає змогу не тільки раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечувати активний системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства [4, с. 72].

Мета роботи – дослідження мобілізації та використання фінансових засобів підприємств, що полягає в максимізації їх реальних пасивів та активів. При цьому важливішого значення набувають питання фінансового менеджменту, планування та прогнозування фінансової діяльності.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі економічного розвитку України, забезпечення конкурентоспроможності підприємства можливе тільки при переході з традиційного на інноваційний тип господарської діяльності. Тому дедалі більше підприємств встають на шлях розроблення та впровадження різноманітних інноваційних проектів.

У табл. 1 представлено дані, що характеризують інноваційну активність підприємств України у 2000-2013 рр.

Як видно із наведених даних, загалом за досліджуваний період питома вага підприємств, що проводили інноваційні заходи, відносно стабільна, хоча і не перевищувала 16-18 %. При цьому, загальна сума витрат збільшилась (від 1760,1 до 9562,6 млн грн), тобто більше ніж у 5 разів, а співвідношення внутрішніх науково-дослідних робіт до зовнішніх становить 2 до 1.

Як видно із даних, представлених у табл. 2, переважна кількість витрат на інноваційні заходи здійснювалась за рахунок власних джерел підприємств.

Варто зазначити, що основне завдання фінансового менеджменту в напрямку мобілізації та використання грошових фондів підприємств полягає в максимізації їх реальних пасивів і активів. У цьому напрямку дедалі більшого значення набувають такі питання фінансового менеджменту, як планування, а також і прогнозування фінансової діяльності, оптимізація рішень у процесі інвестуван-

ня коштів, координування з усіма службами підприємств фінансової діяльності, здійснення зусиль з мобілізації додаткових капіталів на фінансовому ринку.

Табл. 1. Інноваційна активність підприємств України у 2000-2013 рр.

Рік	Питома вага підприємств, що займалися інноваціями, %	Загальна сума витрат	Зокрема за напрямками, млн грн						
			дослідження і розробки	у тому числі		придбання інших зовнішніх знань	підготовка виробництва для впровадження інновацій	придбання машин обладнання та програмного забезпечення	інші витрати
				внутрішні НДР	зовнішні НДР				
2000	18,0	1760,1	266,2	X	X	72,8	163,9	1074,5	182,7
2001	16,5	1979,4	171,4	X	X	125,0	183,8	1249,4	249,8
2002	18,0	3018,3	270,1	X	X	149,7	325,2	1865,6	407,7
2003	15,1	3059,8	312,9	X	X	95,9	527,3	1873,7	250,0
2004	13,7	4534,6	445,3	X	X	143,5	808,5	2717,5	419,8
2005	11,9	5751,6	612,3	X	X	243,4	991,7	3149,6	754,6
2006	11,2	6160,0	992,9	X	X	159,5	954,7	3489,2	563,7
2007	14,2	10850,9	986,5	793,6	192,9	328,4	X	7471,1	2064,9
2008	13,0	11994,2	1243,6	958,8	284,8	421,8	X	7664,8	2664,0
2009	12,8	7949,9	846,7	633,3	213,4	115,9	X	4974,7	2012,6
2010	13,8	8045,5	996,4	818,5	177,9	141,6	X	5051,7	1855,8
2011	16,2	14333,9	1079,9	833,3	246,6	324,7	X	10489,1	2440,2
2012	17,4	11480,6	1196,3	965,2	231,1	47,0	X	8051,8	2185,5
2013	16,8	9562,6	1638,5	1312,1	326,4	87,0	X	5546,3	2290,9

Джерело. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Табл. 2. Джерела фінансування інноваційної діяльності на підприємствах України у 2000-2013 рр.

Рік	Загальна сума витрат, млн грн	Зокрема за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
2000	1757,1	1399,3	7,7	133,1	217,0
2001	1971,4	1654,0	55,8	58,5	203,1
2002	3013,8	2141,8	45,5	264,1	562,4
2003	3059,8	2148,4	93,0	130,0	688,4
2004	4534,6	3501,5	63,4	112,4	857,3
2005	5751,6	5045,4	28,1	157,9	520,2
2006	6160,0	5211,4	114,4	176,2	658,0
2007	10850,9	7999,6	144,8	321,8	2384,7
2008	11994,2	7264,0	336,9	115,4	4277,9
2009	7949,9	5169,4	127,0	1512,9	1140,6
2010	8045,5	4775,2	87,0	2411,4	771,9
2011	14333,9	7585,6	149,2	56,9	6542,2
2012	11480,6	7335,9	224,3	994,8	2925,6
2013	9562,6	6973,4	24,7	1253,2	1311,3

Джерело. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Планування і прогнозування займає центральне місце в управлінні фінансами. Оцінювання поточного фінансового стану підприємства і розроблення прогнозів цікавить акціонерів підприємства, потенційних інвесторів з метою мінімізації ризиків, а також комерційні банки і кредитні установи під час прийняття рішення щодо видачі кредиту тощо. На основі отриманої інформації розробляють і реалізують систему управлінських заходів [2].

У процесі планування приймають відповідні управлінські рішення, які отримують на основі аналізу та ґрунтуються на достовірній фінансовій інформації.

Фінансовий план при цьому має бути реальним фінансовим відображенням всієї планованої діяльності підприємства і призначений охоплювати всі основні структурні елементи підприємства та всі істотні етапи виробничих процесів.

Під час діагностики наявної системи управління фінансами на підприємстві, насамперед, оцінюють, наскільки управлінська звітність відображає його економічний стан, наскільки наявна методика управління відповідає його завданням, і наскільки автоматизовані процеси управління. Внаслідок аналізу наявної системи управління фінансами, потрібно розробити т. зв. ескізний проект, який містить ідеальну модель роботи підприємства. Окрім цього, необхідно розробити нормативні документи, описати бізнес-процеси, а також провести модифікацію наявної автоматизованої системи. Автоматизація фінансів – найсучасніша тенденція в управлінні як підприємства загалом, так і фінансами зокрема. Автоматизована система – це основний крок до ефективного управління та розвитку бізнесу. Автоматизація бізнесу необхідна, передусім, організаціям, що динамічно розвиваються і прагнуть зайняти лідируючі позиції на ринку.

Автоматизовані системи управління фінансами підприємства слугують інструментом для отримання конкурентної переваги перед іншими організаціями. Вони дають змогу керівникам різних ієрархічних ланок оперативно отримувати інформацію про результати фінансово-господарської діяльності підприємства, а також здійснювати контроль доходів і витрат, і на цій основі істотно підвищити свій прибуток, збільшити продажі та успішно реалізовувати інвестиційні проекти. Внаслідок впровадження зазначених заходів підвищується конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість, знижується ймовірність грошових махінацій на підприємствах.

Для реалізації більшості завдань, що стоять перед підприємством, необхідна реорганізація системи його управління на основі нових управлінських технологій. З цією метою підприємство неминуче приходять до реалізації інноваційних підходів. Для значної кількості великих промислових підприємств вдосконалення системи управління фінансами означає фінансове реформування і реструктуризацію. Структурні перетворення будуються на основі економічно обґрунтованої стратегії реформування. Відповідно до неї і розробляють систему фінансового управління підприємством як систему планування, обліку і контролю підприємства в процесі його фінансового реформування та реструктуризації.

Для ефективної реалізації завдань, що стоять перед підприємством, необхідно розробити систему управління інноваційною діяльністю, основою якої є розподіл всього процесу на прості компоненти на основі проектного підходу і вибудовування своєрідного управлінського "конвеєра". Внаслідок реалізації цього робота з процесу перетворюється в цілеспрямований рух, стрімко підвищується продуктивність праці, знижується кількість помилок. У зв'язку із цим важливим є розроблення ефективної організаційної структури, системи управління фінансами, а також створення служби маркетингу і забезпечення документообігу. Іншими словами, потрібно детально сформулювати правила роботи в напрямку інноваційної спрямованості підприємства.

Таким чином, фінансове управління інноваційним розвитком підприємства має бути системою принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з фінансуванням процесу оновлення, структурних та якісних змін об'єкта та організацією грошового обороту, що призводить до під-

вищення кваліфікації персоналу, збільшення вартості активів та збільшення темпів господарського розвитку [3].

Змістовною основою системи фінансового управління промисловим підприємством, що адекватно враховує рівень впливу і способи уникнення фінансових ризиків, є бюджетування. Управління грошовими потоками складних господарських комплексів, якими є промислові підприємства, не може не використовувати схеми поведінкового моделювання можливих результатів руху грошових ресурсів. Розроблення фінансових моделей оцінювання та управління фінансовими ризиками – це частина загальної системи бюджетування на підприємстві. Вони є досить надійним інструментом оцінювання та управління всієї системи фінансових ризиків на підприємстві, оскільки дають змогу зважувати різні рівні ризиків у зв'язку з різними факторами впливу на них і рівнями керування ними.

Загалом, система фінансового менеджменту має забезпечувати для керівництва прозорість фінансового стану і руху фінансових ресурсів, формування найбільш вигідних варіантів фінансових планів, оперативний облік фактичної інформації, контроль відхилення від плану. У зв'язку з цим, її основою є: узгоджений аналіз матеріальних і фінансових потоків, як для окремих товарних груп і підрозділів, так і для підприємства загалом; поєднання планування та контролю реалізації планів на базі узгодження планових документів з системою бухгалтерського обліку та звітності. Це дає змогу сформувати узгоджені фінансові плани як для підприємства загалом, так і для його підрозділів і напрямків діяльності. Запропонована система управління фінансами підприємства має давати змогу вирішувати такі завдання управління фінансами:

- оцінювання фінансового стану підприємства;
- фінансова оцінка основних напрямків діяльності (витрати, прибуток, рентабельність та інші показники для товарних груп, підрозділів, контрагентів);
- вибір найбільш прибуткового варіанта асортиментної політики (складу асортименту та обсягів продажів по його позиціям);
- формування бюджетів підрозділів і контроль їх виконання;
- планування і контроль фінансових потоків;
- перевірка фінансової реалізованості планів продажів і планів закупівель;
- прогноз і запобігання банкрутству і форс-мажорним ситуаціям;
- визначення термінів, обсягів та доцільності взяття кредитів;
- аналіз, планування і контроль прибутків і збитків;
- аналіз, планування і контроль зміни структури балансу (структури капіталу та ін.).

Висновки. Внаслідок удосконалення системи управління фінансами на підприємстві, менеджмент компанії має отримати більше можливостей щодо прийняття бізнес-рішень, звітність компанії має стати прозорішою для інвесторів та акціонерів, що дасть змогу підвищити оперативність роботи та інвестиційну привабливість компанії.

Література

1. Авдей О.К. Управління фінансовими ресурсами підприємств машинобудівного комплексу / О.К. Авдей // Економічний вісник Донбасу : зб. наук. праць. – 2012. – № 3(29). – С. 149-153.
2. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України : журнал. – 2005. – № 3. – С. 117-128.
3. Заварзіна Т. В. Вдосконалення поняття "Фінансове управління інноваційним розвитком підприємства" та його особливості в торгівлі / Т. В. Заварзіна // Ефективна економіка : електр. наук. фахове видання. – 2011. – № 11. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1046>

4. Нестеренко Н.В. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства / Н.В. Нестеренко, Д.М. Ребрін // Економічний вісник Донбасу : зб. наук. праць. – 2011. – № 3(16). – С. 69-72.

5. Фінанси підприємств / за ред. А.М. Поддєрьогіна. – Вид. 4-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 571 с.

6. Шкробот М.В. Сутність та основи функціонування системи управління фінансовими ресурсами підприємств / М.В. Шкробот // Маркетинг і менеджмент інновацій : зб. наук. праць. – 2011. – № 3, т. 2. – С. 236-240.

Гаврилко П.П., Соханіч Ф.Ф. Усовершенствование финансового менеджмента в контексте инновационного развития предприятий

Рассмотрены некоторые вопросы совершенствования финансового менеджмента в контексте инновационного развития предприятия; проведены исследования мобилизации и использования финансовых средств предприятий в направлении максимизации их реальных пассивов и активов. Обоснована роль возрастающего значения финансового менеджмента, планирования и прогнозирования финансовой деятельности, а также необходимость финансового управления инновационным развитием как системы принципов и методов разработки и реализации управленческих решений. Установлено, что разработка финансовых моделей оценки и управления финансовыми рисками, как часть общей системы бюджетирования на предприятии, является достаточно надежным инструментом оценки и управления всей системы финансовых рисков на предприятии.

Ключевые слова: финансовый менеджмент, управление финансами, инновационное развитие, финансовые ресурсы, предприятие.

Gavrilko P.P., Sokhanich F.F. The Improvement of Financial Management in the Context of Innovative Development of Enterprises

Some issues of improving financial management in the context of the innovative development of the enterprise are discussed. The investigation of the mobilization and use of financial resources of the enterprises in the direction of maximizing their real assets and liabilities is studied. The role of the growing importance of financial management, planning and forecasting financial performance, as well as the need for the financial management of innovative development as a system of principles and methods for developing and implementing management decisions, is substantiated. The development of financial models of estimation and management financial risks, as part of the general system of budgetary control on an enterprise, is proved to be the reliable enough instrument for estimation and management of all system of financial risks on the enterprise.

Keywords: financial management, innovative development, financial resources, enterprise.

УДК 230.111.66:631.115.006

*аспір. Н.Б. Гулаті¹; аспір. Ю.І. Скабодіна² –
ІАП НААН, м. Київ*

**СІЛЬСЬКІ ТЕРИТОРІЇ – ОБ’ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
З ЕКОНОМІКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Розглянуто теоретико-методичні засади розвитку сільських територій. Увагу зосереджено на понятійно-категоріальному апараті поняття "сільські території". Відображено результати дослідження рівня вивченості проблемних аспектів розвитку сільських територій на основі детального аналізу науково-допоміжного показника "Проблеми сільських територій". Визначено пріоритетні напрями дослідження сільських територій. Охарактеризовано доцільність вивчення поняття "сільські території" як об'єкта досліджень з економіки природокористування. Запропоновано на основі європейського досвіду здійснити класифікацію сільських територій України на міські, перехідні та сільські райони.

¹ Наук. керівник: ст. наук. співроб. Н.В. Палапа, д-р с.-г. наук

² Наук. керівник: ст. наук. співроб. І.М. Лицур, д-р екон. наук

Ключові слова: сільські території, розвиток сільських територій, економіка природокористування, європейський досвід.

Актуальність теми дослідження. Сьогодні Україна перебуває на стадії загострення політичної та економічної ситуації, а відтак важливих трансформаційних процесів і змін у всіх галузях економіки країни, зокрема аграрної галузі. Сільське господарство, як гарант продовольчої безпеки та економічної незалежності, завжди було і залишається пріоритетним напрямом державної політики.

Якщо досі українське село переживало економічну та соціально-демографічну кризу, то сьогодні ситуація ускладнюється ще й відсутністю чітких та ефективних інструментів для покращення ситуації, а також мінімальним рівнем державної підтримки та інвестицій. Проте однією із найгостріших проблем залишається проблема недослідженості об'єкта дослідження, адже після введення в науковий обіг та практику поняття "сільські території", досі відсутня чітка дефініція та однозначна інтерпретація. Таким чином, еволюція поняття "село" станом на сьогодні досягло рівня поняття "сільських територій", що відрізняється від попереднього багатofункціональністю, багаторівневістю та неоднозначністю, "диференціюються за своїми рисами та властивостями, функціями та іншими ознаками" [1, с. 30].

Оскільки поняття "сільські території" введено в науковий обіг нещодавно, то паралельно із цим поняттям досі вживають такі поняття: сільські населені пункти (поселення), сільські місцевості, сільські селітебні території, сільські сельбищні території, рудеральні зони, сільський сектор. Проте ці поняття тільки частково збігаються за змістом, вони не є ідентичними та тотожними, але є спорідненими і кожне з них характеризує тільки окрему частину об'єкта дослідження [2, с. 11]. Оскільки нас цікавить категорія "сільські території" як об'єкта наукових досліджень з економіки природокористування, то у цій роботі основну увагу зосередимо на цьому об'єкті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Помітний внесок у дослідження розвитку сільських територій та визначення понятійно-категоріального апарату сільських територій зробили О.І. Павлов, М.П. Талавіря, В.В. Юрчишин, І.В. Прокопа, П.Т. Саблук, В.І. Бойко, О.М. Бородіна, Х.М. Притула та інші дослідники.

Мета роботи – аналіз визначення поняття "сільські території" як об'єкта наукових досліджень з економіки природокористування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Невід'ємною складовою частиною сільського господарства є земельні ресурси. Земля, як об'єкт дослідження, є категорією досить складною: "...це і ґрунт та інші природні ресурси, і територія розміщення, і місце буття людини, і надра, і простір над та під нею. Цей розподіл функцій землі на шари підвищує не тільки загальний ефект від її використання, але й економічне значення, а й відповідно і ускладнює правові, економічні та інші відносини, особливо щодо багатofункціональності використання земель сільськогосподарського призначення" – зазначено у проекті документа члена-кореспондента НААН Третяка А.М. "Концептуальні засади розвитку сільськогосподарського землекористування сільських територій" (Київ, 2014). Така ситуація зумовлює актуальність теми нашого дослідження, адже станом на сьогодні, земельні ресурси, що належать до категорії "сільські території" як об'єкт дослідження з економіки природокористування, потребують нових знань та підходів.